

DEFT. 3: DISKUSSIE OVER DE NIEUWE STRIJDVORMEN

DE ONTWIKKELING VAN DE ZELFSTANDIGE ARBEIDERS- ORGANISATIE NA 6 MAAN- DEN STRIJD

DE WERKELIJKE BETEKENIS VAN DE VAKBONDEN

De kamraden die enigszins op de hoogte zijn van de geschiedenis van de arbeidersbeweging, zal het niet ontgaan zijn, dat vóór de grote monopolies aan het begin van deze eeuw ontstonden, de vakbonden echte arbeidersorganisaties waren, wapens in de strijd tegen het kapitaal. In Portugal begon het monopolistisch grootkapitaal het economisch leven pas helemaal te beheersen tijdens het regime van Salazar. Daardoor kon de vakcentrale CGT tot zijn vernietiging door het fascisme een onverzoenlijke vordediger zijn van de belangen van de arbeiders. In de geïndustrialiseerde landen, waar tientallen jaren eerder dan in Portugal, de economie door de monopolie's beheerst werd, zijn de oude arbeidersvakbonden al veel eerder verdwenen. Deze ontwikkeling heeft zich in Frankrijk b.v. geleidelijk en vreedzaam voltrokken, in Portugal daarentegen snel en zeer hevig. De vakbonden zijn niet langer meer een strijdmiddel van de arbeiders op de arbeidsplaats; de vakbonden zijn veranderd in organisaties waarvan de economische planners van de grote monopolies gebruik maken om de arbeiders te organiseren in het belang van de grote sectoren van de kapitalistische produktie. De vakbond is niet langer meer een arbeidersorganisatie

voor het verzet tegen het kapitalisme. In het portugese fascisme ging de vernietiging van de vakbonden als massorganisatie gepaard met het vormen van aan de vakbeweging verbonden organisaties als het Nationaal Arbeidsinstituut (1), die van doorslaggevend belang zijn voor de planning van de arbeidskracht. Technologische, economische en sociale oorzaken hebben ertoe geleid dat het kapitalisme met de opkomst van de monopolies in een fase van economische planning is gekomen. Met name de kapitalisten speciale organisaties hebben voor de planning van de verschillende aspecten van de produktie en de distributie van goederen, zo hebben ze ook hun organisaties die de verdeling van de arbeidskracht van de massa van de loontrekkenden regelen. Deze organisaties zijn de moderne vakbonden. Tegenwoordig is de vakbondenleider een technokratische planner van de arbeid.

Wat we hierboven beschreven, vond plaats onder het fascistische bewind, en het ging door na de 25ste april. In de tijd van Salazar en Caetano waren de vakbonden en de erbij horende organisaties instrumenten van de burgerlijke fascistische regering, en iedereen wist dat. Tegenwoordig zijn de vakbonden instrumenten in

handen van de burgerlijke pro-parlementaire regering. In beide gevallen zijn de vakbonden deel van het staatsmechanisme. In beide gevallen zijn het geen instrumenten van de proletarische strijd. Hoeveel van onze kamraden-lezers hebben bij hun bezoek aan het ministerie van arbeid niet gemerkt dat men probeerde in te palmen ? (2). Op het ministerie fluistert de afgevaardigde van de Eenheidsvakcentrale (3) adviezen in het oor van de minister - de godienstige vertegenwoordiger van de werkgevers als klasse. De taak van de afgevaardigde van de Eenheidsvakcentrale is niet het verdedigen van de belangen van de arbeiders. Integendeel zijn taak bestaat uit het inlichten en adviseren van de minister en de werkgevers over de subtielste methodes om de arbeiders te misleiden.

Deze rol van de vakbond als orgaan van de kapitalistische planning van de arbeid komt niet voort uit het feit dat de leiders van de vakbonden en van de Eenheidsvakcentrale reaktionairen zijn, zoals de meeste politieke groepjes ons willen doen geloven. Het kwaad steekt niet alleen in het feit dat de 5 of 6 figuren die de vakbond leiden reaktionair zijn. Het kwaad steekt in de structuur van de vakbonden zelf. Daarom blijven de aktiemogelijkheden van vakbonden met revolutionaire arbeiders in de leiding, zeer beperkt.

De reaktionaire aard van de vakbonden is voornamelijk te wijten aan het feit dat ze proberen de strijd te leiden op een manier die volkomen vreemd is aan de in de strijd betrokken arbeiders. Er zijn nog andere redenen. Maar die zijn ondergeschikt aan bovengenoemde reden, en ook minder gemakkelijk te begrijpen in de klassenstrijd die nu in ons land plaatsvindt. Daarom zullen we het kort houden en alleen bovengenoemd fundamenteel aspect bekijken.

De vakbondleiders denken dat zij de strijd kunnen leiden los van de mening van de arbeiders, zelfs zonder de arbeiders

ders op de hoogte te brengen, want - zo zeggen ze - de arbeiders hebben de macht aan ons overgedragen. Zonder te vervallen in een woordenstrijd kunnen we zeggen dat het idee van de "machtsoverdracht" slaat als een tang op een varken ! De heersende klasse baseert zijn staatsstructuren op deze ideologie, met name de parlementaire bourgeoisie. Maar wat heeft dat met macht te maken ? Macht heb je, of je hebt het niet, en als je de macht overdraagt heb je hem niet meer ! Als de arbeiders, massa's van een onderwerping strijd voeren en gemeenschappelijk tot die strijd besluiten, dan gaat het erom dat ze die beslissingsmacht in handen houden. Zo ontwikkelen ze hun onderlinge band en hun organisatie-mogelijkheden. Als er voortdurende aktiviteit van de werkenden massa's is, stelt hun dat in staat tot een beter begrip van de werkelijkheid te komen en gemeenschappelijke organisatievormen te ontwikkelen, die de kiemvormen van de kommunistische maatschappij in zich dragen. Maar als de beschikkingsmacht en de handeling-mogelijkheden de massa's ontnomen worden, door het sprookje van de "machtsoverdracht" of op andere wijze, vervallen de massa's tot passiviteit en zijn zo niet meer in staat vormen van sociaal verzet tegen de burgerlijke maatschappij te ontwikkelen. De proletarische massa's het initiatief en de handeling-mogelijkheden ontnemen, komt er altijd op neer op een of andere manier de burgerlijke maatschappij in haar bestaan te rekken.

In Portugal heeft de grote meerderheid van de arbeiders door haar strijdervaring duidelijk gezien dat de vakbonden na de 25ste april dezelfde functie als tijdens het fascisme bleven behouden, namelijk afhankelijke instrumenten in handen van de staat te zijn. Dit inzicht is vergemakkelijkt door het feit dat de vakbonden op een geheel bureaucratische wijze aan de top veroverd zijn, in de meeste gevallen met behoud van dezelfde organisatievormen. (4)

REPERKINGEN VAN DE AK'S

Aangezien er een grote afstand bestaat tussen de vakbond en de massa's, hebben de arbeiders een andere organisatievorm in het leven geroepen en ontwikkeld : de arbeiderskommissies (AK). Zo

zijn in korte tijd in bijna alle strijdende bedrijven de AK's verschenen, als een nieuwe en machtige beweging. De ontwikkeling van de AK's is duidelijk een uitdrukking van het gebrek aan vertrou-

ven van de arbeiders in de vakbonden. Maar het is waar, wat een oppervlakkige toeschouwer geneigd zou zijn te beweren, dat bij ons democratie heerst in de organisatie van de arbeidersstrijd? Is het werkelijk zo dat de arbeidersmassa's zelf het initiatief en de macht over de strijd tegen het kapitaal in eigen hand houden? Zover is het lang niet! Want als men de feiten bestudeert treft men bijna nooit een dergelijke echte democratie aan. In veel gevallen beperkt de AK zich ertoe bemiddelaar te spelen tussen de vakbond en de arbeiders. Als dat de kloof tussen de arbeiders en de vakbond bewijst, dan bewijst het evenzoer dat, in dit geval, de vakbond alle onderhandelingen met de werkgevers blijft leiden. De AK beperkt zich tot het doorgeven aan de vakbond van wat de arbeiders de bond graag zouden willen zien doen. En omgekeerd geeft de AK weer aan de arbeiders door wat de vakbond besloten heeft te doen. Dat is b.v. gebeurd bij Abel A. de Figueiredo (5). Hier heeft de AK de arbeiders overgeleverd aan de vakbondsleiding. En dat terwijl de vakbond geen enkele aanhang onder de arbeiders had.

Er zijn ook gevallen dat de gekozen AK zelf een reaktionaire rol had omdat haar leden een bevoorrechte laag vormen, die in enkele gevallen zelfs niet door de arbeiders als AK aangeworven is. Vaak zijn dat ingenieurs of technische kadern met een universitaire opleiding, vroegere leiders van studentenorganisaties of aktivisten van verschillende studentengroeperingen, die zich, grappig genoeg, "arbeiderspartij-zis" of "arbeiderspartij-zo" noemen en die zich in de AK laten kiezen om die tot speelplaats voor hun sektaristische spelletjes te maken. Zo kan men b.v. het geval van een reaktionaire AK bekijken, die gevormd werd door het beambtenpersoneel van een fabriek. Een ander geval is het zelfbeheer van de Charminha - waar dus een verregaande strijdvoers gebruikt werd. De arbeiders van dit bedrijf zijn lang beheerst door een Kommissie die gevormd was door het kantoorpersoneel dat het dubbele of driedubbele van de arbeiders verdiende. In werkelijkheid waren het nieuwe uitbuiters. Maar door de ontwikkeling van de strijd en door contacten met andere bedrijven in zelfbeheer, vooral Sogantal, hebben de arbeiders van Charminha het reaktionaire karakter van die kommissie begrepen en hebben ze

haar vervangen door een andere, gevormd door de arbeiders (6).

Soms herhaalt de AK totaal de werkwijze van de reaktionaire vakbonden, ook al is de AK gevormd door niet-bevoorrechte arbeiders. Dat is b.v. het geval met Propam (7), waar de AK de arbeiders niet op de hoogte stelde van de resultaten van de onderhandelingen die ze voerde met het ministerie van arbeid. Nog verbazingwekkender is het feit dat de arbeiders het met deze handelwijze eens waren! Ze hoefden niets te weten! Hier ziet men hoe de arbeiders op ekstreme wijze afstand doen van hun controle over de strijd. In werkelijkheid gaat het hier om een herhaling van de machtverhoudingen van de kapitalistische maatschappij en een versterking van de door de heersende klasse gevestigde hiërarchie.

In andere gevallen, misschien wel in de meeste gevallen, wat een voorbeeld overbodig maakt, gebeurt er iets anders. De AK houdt de arbeiders van al haar activiteiten op de hoogte en vraagt de arbeiders om advies voordat zij stappen ondernemen. De AK bestaat uit niet-bevoorrechte en echt revolutionaire arbeiders, ze begrijpt het reaktionaire wesen van de vakbonden, en ze maakt de strijd niet ondergeschikt aan de vakbondsfunctionarissen. En ondanks dit alles raakt de AK geïsoleerd van de arbeiders. Ze raakt niet geïsoleerd omdat ze reaktionair geworden zou zijn, maar omdat de arbeiders passief zijn geworden. Waaraan is deze passiviteit te wijten?

Als we die vraag willen beantwoorden moeten we de kern van de zaak begrijpen. Waarom zijn de AK's niet zo democratisch als op het eerste gezicht lijkt?

De verkiezing van een AK is het resultaat van een grote mate van activiteit van de werkende massa's. Aanvankelijk uit deze activiteit van de massa zich in de controle van alle werkers op de AK. In het begin zijn het echt de massa's die beslissen wat de AK uitvoert. Maar langzamerhand begint er zich een afstand tussen massa's en uitvoerders te ontwikkelen. Het zijn altijd dezelfde die de uitvoerende macht hebben - de leden van de AK. Zonder dat iemand het in de gaten heeft eigent de AK zich de initiatieven toe naarmate de werkende massa's initiatieven laten liggen. Op dat ogenblik iso-

leert de AK zich van de massa's. Hiervan maken de werkgevers gebruik door op dat moment de AK aan te vallen, de meest revolutionaire arbeiders te ontslaan en uiteindelijk hun onderdrukkend werk te doen. Waarom? Omdat de arbeiders alle direkte praktische werk hadden afgestoten en zo tot passiviteit waren vervallen.

Het voorgaande maakt ook andere tekortkomingen van de AK duidelijk zoals: de grote problemen bij het verenigen van de diverse AK's in een Bedrijfsverbindingskomitee, om een geschikte krant voor het BK uit te geven, enz. Van de diverse pogingen om de AK's te verbinden is het belangrijkste

resultaat de grote demonstratie van september 1974 geweest (8). Maar uiteindelijk is men er niet in geslaagd de strijd te verbinden, de BK is dood. Andere organisaties die probeerden de strijd te verbinden hebben nooit echt bestaan. In werkelijkheid waren het individuen van verschillende AK's die zich verenigden en niet de arbeidersmassa's van de verschillende bedrijven. Dat betekent dat deze verbindingen van begin af aan de massa van de arbeiders in een staat van passiviteit lieten. En als zij aan de ene kant tijdelijk konden bijdragen aan de verbinding van de strijd, vorergerden zij aan de andere kant ook de kloof tussen de AK en de werkende massa.

REVOLUTIONAIRE ONTWIK- KELING VAN DE AK'S

Als men de arbeidersstrijd in andere landen bestudeert, waar dezelfde problemen naar voren komen, ziet men hoe ze daar opgelost worden. Vaak hebben de arbeidersmassa's in strijd die beroemd is geworden om zijn radicaliteit, organisatie en betrokkenheid van de werkende massa's, geen definitieve commissies gekozen, belast met alle uitvoerende werk. Ze hebben verschillende commissies gekozen die elk met een bijzondere taak belast waren en altijd slechts van voorlopige aard waren. Men voorkomt het ontstaan van een groep arbeiders die alle politieke macht aan zich trekt door de uitvoerende macht te verdelen over verschillende commissies. Men maakt geen scheiding meer tussen de massa's en de directe uitvoerende activiteiten want het voorlopige karakter van de commissies heeft tot gevolg dat de meeste arbeiders per toerbeurt de verschillende uitvoerende functies een tijdje lang uitoefenen (9). Het is niet alleen dat men zo voorkomt dat de commissies van de massa geïsoleerd raken en dat de arbeiders hun strijd lust verliezen, maar het is ook mogelijk de strijd zo te voeren dat bij elementen van de kommunistische maatschappij in zich draagt.

De heersende klasse probeert de arbeidersbeweging per land gescheiden te houden. Ze wil verhinderen dat de portugese arbeiders leren van de strijd van de arbeiders uit andere landen. De praktijk van de strijd van het proletariaat tegen de uitbuiters leidt ertoe dat in alle landen in wezen dezelfde sociale organisatievormen ontwikkeld worden - kommunistische sociale vormen. Het overnemen van de proletarische ervaring uit andere landen stelt de portugese arbeiders op de snelst mogelijke wijze in staat onafhankelijke arbeidersorganisaties te ontwikkelen.

Het terzijdestellen van de vakbonden en het ontstaan van de AK's lijkt ons het praktische resultaat van de strijd van de afgelopen zes maanden.

De ontwikkeling van de democratie binnen de AK's, het einde van de scheiding tussen de arbeidersmassa's en de directe uitvoering van de praktische taken zijn de volgende stappen op de weg van de zelfstandige organisatie van de arbeiders.

De bevrijding van de arbeiders kan alleen door de zelfstandig georganiseerde arbeiders aangepakt worden.

V O T E N

- (1) Het Nationaal Arbeidsinstituut is een organisatie in de Salazaristische staat, die zich bezig hield met alle problemen die te maken hebben met de arbeidskracht.
- (2) Het ministerie van arbeid is sinds de 25ste april in handen van leiders en technokraten van de PCP, waarvan velen ervaring hebben als vakbonds-bond tijdens het fascistische bewind. Het ministerie is in geen enkel opzicht structureel veranderd; het functioneert nog als in de goede oude tijd!
- (3) De Eenheidsvakcentrale wordt gevormd door vertegenwoordigers van de toppen van de verschillende vakbonden, waarvan de meesten gecontroleerd worden door de PCP. Het is een machtig apparaat dat belangrijke arbeidersmassa's mobiliseert.
- (4) Het "veroveren" slaat op de wijze waarop de reformistische krachten praten over de machtsvername van de vakbondstoppen na de 25ste april, gewoon door de fascistische leiders te vervangen!
- (5) Abel A. de Figueiredo is textiel-fabriek in St. Tirso (bij Porto) met 500 arbeiders. De eerste staking wordt onder druk van de vakbond weer opgeheven. In december vindt de tweede staking plaats, eis: minimumloon. De arbeiders kiezen een AK. Het kantoorpersoneel steunt de baas. De baas onderhandelt niet met de AK, maar met de vakbond.
- (6) De Charminha is een konfektieatelier in Lissabon. De baas is een oude duitse nazi-officier. De afgelopen twee jaar vielen er 200 ontslagen. Bij een staking voor loonsverhoging en tegen ontslagen verlaat de baas het land zonder de lonen te betalen. De arbeiders gaan zelf produceren en rechtstreeks "af-fabriek" verkopen.
- De minister van arbeid weigert hulp voor de oprichting van een arbeiders-produktiekoöperatie.
- De Sogantal is een konfektieatelier in Montijo, ten zuiden van Lissabon, eigendom van frans kapitaal. Een van de moeïste stukken strijd in de stakingegolf na de 25ste april. 50 arbeiders gingen in staking voor een loonsverhoging. Er werd een uit arbeiders bestaande AK gekozen. De fabriek wordt bezet en men produceert en verkoopt zelf. De lonen worden gelijkgetrokken en de verschillende taken worden door alle arbeiders per toer-beurt uitgevoerd. De baas vertrekt naar het buitenland en komt terug met een knokploeg die 's nachts de fabriek bezet met goedvinden van de portugese regering. De bevolking van de streek bestormt dan de fabriek. Het leger grijpt in om de knokploeg van de baas te ontzetten en beschermt hem totdat hij het land verlaten heeft. Er ontstaat een grote nationale beweging van solidariteit en strijd die veel kontakten naar buiten legt, vooral naar andere fabrieken.
- (7) Propas is een broodfabriek in Setubal met 150 arbeiders. Een bezetting voor loonsverhoging, tegen ontslagen en voor zuivering van de directie. Er wordt een AK gekozen, bestaande uit kantoorpersoneel.
- (8) Een demonstratie tegen de onderdrukking van de staking bij de TAP en tegen de ontslagen. Meer over de ontwikkeling van de Bedrijvenverbindingskommissie in het volgende artikel.
- (9) Zoals in de strijd bij Sogantal.

C.R.

OVER HET ARTIKEL

IN 'COMBATE'

De betekenis van het artikel in *Combate* is dat het weergeeft voor welke werkelijke problemen op het ogenblik de radikaalste strijdbare arbeiders staan. Het artikel geeft weer welke bewustzijnsverschuivingen en "verruisningen" zich bij vele arbeiders als gevolg van de strijd zijn problemen en tegenslagen hebben voorgedaan. Het artikel komt niet voort uit een academische beschouwing maar uit een ingewikkelde werkelijke situatie. De tekst van het artikel laat ook zien dat ook in Portugal de wezenlijke vraag van de nieuwe arbeidersbeweging naar voren komt als het probleem van de zelfstandige organisatie, die de arbeiders in staat zal stellen om nauwkeurig hun krachten te leiden en toe te passen voor hun radikale doelstellingen. Al zijn we het niet in alles eens met de kamraden van *Combate*, we zijn toch solidair met hun strijdbare werkwijze die gebaseerd is op de probleemstelling van de zelfstandige strijd van de arbeiders.

Het lijkt ons noodzakelijk over de tekst zelf enige kritische opmerkingen te maken. Allereerst lijkt ons de beschrijving van de plan-ekonomische stromingen (de rol van de staat) in het moderne kapitalisme en de rol die de vakbond daarin speelt erg vereenvoudigd. Ook lijkt ons de analyse van de ingpassende rol van de

moderne vakbonden erg beperkt. In werkelijkheid is deze ingpassende rol niet het gevolg van enkele "monopolies", zoals we kunnen zien aan de Duitse sociaaldemokratische bonden en de naar beroep georganiseerde bonden in de Verenigde Staten van de 19de eeuw. Ook is het onjuist te beweren dat alle vakbonden als "verzetorganisaties van de arbeiders" door het monopolistische kapitalisme opgeruimd zijn. In tegendeel, voor zover ze zijn blijven bestaan (en ze zijn altijd blijven bestaan, hoe met een anders het bestaan van verzetorganisaties begrijpen) zijn ze niet tegengesteld geweest aan de concentratie en akumulatie van het kapitaal. In dat opzicht zijn ze altijd ingekapselde organisaties van de arbeidersklasse geweest. Zo is ook te verklaren waarom alleen die organisaties die een lijn van revolutionaire vakbonden-aktie hadden aangenomen, zoals de Portugese CUT tot de jaren '30, en een aanvallende houding t.o.v. het kapitalisme aannamen en niet een verdedigende, vernietigend zijn door de bourgeoisie. Tegenwoordig kan alleen het voorbijstreven van deze verdedigingsorganisaties en hun praktijken -onderhandelingen met het kapitaal, overdracht van macht aan afgevaardigden- de weg naar de bevrijdingstrijd van de arbeiders openen

C.R./Parijs, maart 1975.

Meer informatie over de arbeidersstrijd in Portugal, over de oorsprong van de verschillende organisaties, over de ekonomische achtergronden en de kwestie van de koloniale oorlog:

" PORTUGAL, L'UTILE COMBAT "

uitgegeven door de franse uitgeverij "Editions Spartacus".

OVER DE ONTWIKKELING VAN DE B.K. EN ANDERE NIEUWE ORGANISATIEVORMEN

Enkele feiten en overwegingen zullen het begrip van de ontwikkeling en betekenis van de Bedrijvenverbindingskommissie (BK) verduidelijken.

De eerste bijeenkomsten van de BK vonden plaats in september 1974 toen ze de demonstratie tegen de onderdrukking bij de TAP organiseerden. De BK bestond toen uit elementen van de AK van de strijdbaarste bedrijven. De BK kwam toen zin of meer informeel bijeen. Van begin af aan stelde de BK zich op het standpunt van de strijd tegen de traditionele vakbondsactie en tegen de PCP. Rond het begin van 1975 neemt de BK een meer georganiseerde vorm aan. Door de verschillende AK's wordt een sekretariaat gekozen en het sekretariaat publiceert een bulletin ter verbinding van de bedrijven, met nieuws over de strijd. In Lissabon vinden NV plaats, toegankelijk voor alle arbeiders. De BK verenigt vooral de AK's van de grote moderne bedrijven in de industriestreek van Lissabon: de elektronika (EFACEC-Westinghouse) metaal, transport (TAP), scheepswerven (LISNAVE), textiel, enz.

De demonstratie tegen de werkloosheid van 7 februari 1975, die meer dan 20.000 mensen bijeenbracht, waarvan de meerderheid bestond uit arbeiders in werkkleding, geeft aan hoe sterk en hoeper de BK met het proletariaat verbonden is. In deze demonstratie werden politieke groepen als zodanig niet toegelaten; hun spandoeken en leuzen werden gweerd. Voor de BK "is het een arbeidersdemonstratie". Alleen de leuzen van de verschillende AK's waren aanwezig: "Geen werkloosheid", "Geen overwerk", "Weg met het kapitalisme", "Minimaalloon-Wonderloon". Op 20 maart organiseerde de BK opnieuw een demonstratie die enkele duizenden metaalarbeiders bijeenbracht tegen de beheersing van de leiding van de metaalarbeidersbond door de PC. Het

kantoor van de bond werd bezet en het leger greep in om de kantoren te ont-ruimen.

De BK zegt te strijden voor een niet-ge-burokratiseerde vakbeweging-van-de-basis. Achter dat onbereikbaar doel vindt men in de BK de meest voortgeschreden vorm van arbeidersorganisatie, voortgekomen uit de sociale beweging in Portugal, een verlangen om zeer radikaal te strijden, het weigeren van traditionele vakbonds-strijdmiddelen, en een tamelijk uitdruk-kelijke kritiek op de activiteiten en de rol van de CP. Het is waar dat de BK, zoals beweerd wordt in het artikel in Cosbate, niet ertoe bijdraagt de vaak be-staande kloof tussen de massa van de ar-beiders en de AK op te heffen. Maar het voortduren van de onrust onder de arbeiders in de grote industriekonzentraties (Lisnave, TAP), het blijvende bezoek aan de NV'en -bij de door de PC beheerste AK's gebeurt het tegenovergestelde (1). Dat alles bewaart de band tussen de ar-beidersmassa's, de AK's en de BK, al is die band ook nog zo dubbelzinnig. Hoe is anders de massale en enthousiaste deel-nam van de arbeiders aan de demonstra-ties en acties, die door de BK georgani-seerd worden, te verklaren?

Het anti-reformistische gehalte van zijn acties, zijn vierkante stellingname tegen de CP en zelfs tegen de orthodoxe so-cialistische groepjes (de MSEP beschouwt haar acties als bevorderlijk voor de te-rugkomst van de "revolutionaire vakbewe-ging" (2) ()), het naar voren brengen van arbeidersleuzen en direkte en demokra-tische acties, de openlijke strijd tegen de burgerlijke macht, dat alles maakt het bestaan van de BK en zijn verpogen om grote massa's radikale arbeiders op de been te brengen, tot een hoogst belang-rijk element in de portugese sociale si-tuatie. Voor de nieuwe macht en voor de

bourgeoisie is de BK uitdrukking van het werkelijke bestaan van een georganiseerde linke-radikale stroming binnen de arbeidersklasse.

Van begin af aan was de activiteit van arbeiders die lid waren van linkse organisaties erg belangrijk binnen de BK. Dat is altijd het geval met het ontstaan van een radikale beweging die tegelijkertijd voortbouw op de ruïnes van de oude arbeidersbeweging en zich ertegen afzet. Hoe kan het anders? Zolang de sociale onrust voortduurt en de arbeidersmassa's niet tot totale passiviteit vervallen, kan geen enkele politieke groep voorgoed de BK voortdurend te controleren. Hun invloed verandert trouwens overeenkomstig de veranderingen in de strijd. Het is juist belangrijk te zien hoe enkele groepen, beïnvloed door de ervaringen en problemen van hun eigen strijdbare arbeiders, zich ontwikkelen en zich open stellen voor een kritiek op de traditionele politieke acties (3).

Tegenwoordig staan de onafhankelijke vormen van organisatie van arbeiders, de AK's en de BK, in Portugal niet meer op zich. De voortzetting en radikalisering van de sociale beweging, de zwakheid en de starheid van de nieuwe macht, brengen andere vormen van organisatie en direkte actie voort op een sociaal niveau. Het kraken van huizen in arbeiderswijken, het oprichten van klinieken, kresjes en "volks"scholen wordt algemeen en jaagt de heersende klasse de schrik op het lijf, want het vormt een aantasting van het privé-bezit. Een steeds groter aantal arbeiders wordt zo in staat gesteld direct op te treden voor de verandering van hun leven. De uitbreiding van die organisaties en hun verbinding met de organisaties in de produktie openen nieuwe perspectieven in de beweging voor de radikale verandering van de maatschappij. Dit zijn ontwikkelingen die ook de portugeese kamraden in de tegenwoordige sociale beweging in Portugal lijken aan te spreken: "Op het ogenblik lijken de revolutionaire arbeiders de volgende houding aan te nemen: het vormen van arbeiderskernen in de fabrieken, wijken, enz., die de ideeën van het kollektieve zelfbeheer propageren. Vervolgens de vereniging van die kernen met behoud van hun zelfstandigheid om de organisatie

van straatdemonstraties mogelijk te maken en vooral om te komen tot massabewegingen die de muren van het afzonderlijke bedrijf te boven gaan. Deze kernen moeten actief zijn in werkelijk zelfstandige AK's om daar aanvallen te doen op de nog steeds bestaande bureaucratisering en manipulaties van de partijen. In wijken en fabrieken waar nog geen AK's bestaan, moeten ook revolutionaire kernen gevormd worden en strijden voor de oprichting van commissies van vertegenwoordigers (in de fabrieken) en samenwerkingsvormen van arbeiders in de wijken, zoals kresjes met roulerende taken, het oprichten van discussiecentra, wijkkranten, enz." (redactioneel commentaar in Cosbate nr. 19, 14 maart 1975).

C.R.

NOTEN

- (1) Een voorbeeld hiervan vormt de AK bij Alfeite (Marine-scheepswerf) waar volgens een lid van de door de CP beheerste AK de NV-en "zelden gehouden worden om te verhinderen dat de 'zeer zwak gepolitiseerde basis' gemanipuleerd zou worden", Le Monde, 31 maart 1975.
- (2) De MPPF (Beweging voor de reconstructie van de partij van het proletariaat) is een groep orthodoxe marxisten die tamelijk sterk is onder studenten en in enkele fabrieken.
- (3) Zo zijn twee groepen van uitgesproken leninistische herkomst, de PSP en de LUSA gekomen tot een kritiek op de parlementaire actie door weigere deel te nemen aan de verkiezingen. In hun bladen en organisaties gaan ze een discussie aan over de rol van de partij m.b.t. de raden-achtige organisaties.

C.R.

